

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХХХVI, Брой 19

СОФИЯ, 1-15 октомври 2025 г.

Цена 0,70 лв.

ОЩЕ В БРОЯ

ЮБИЛЕЙ

Научен форум в столицата по повод три знаменити годишнини. Обзор

Стр. 7

ЦЪРКОВНО ИЗКУСТВО

Гробищен храм „Св. вмца Екатерина“, Княжево. История и реставрация

Стр. 4-5

АКАДЕМИЧНИ НОВИНИ

- ♦ Откриване на академичната година в Пловдивския университет
- ♦ Откриване на академичната година в Богословския факултет на СУ

Стр. 8

<https://bg-patriarshia.bg/>
<https://bg-patriarshia.bg/newspapers>

Посещение на Българския патриарх Даниил в Р Гърция по повод 100-годишнината на сп. *Теология*

(подробен репортаж)

На 28 септември, Негово Светейшество Българският патриарх Даниил, по решение на Св. Синод, отпътува за град Солун, Р Гърция, където взе участие във Втората Международна научна конференция на списание „Теология“ – официален научен периодичен орган на Еладската православна църква. Научният форум бе част от честванията по повод 100-годишнината на научното богословско списание.

На границата между България и Гърция Негово Светейшество и придружаващите го митрополити Неврокопски Серафим и Врачански Григорий бяха посрещнати от Перистерийския митрополит Григорий (Папатома), член на Организационния комитет на конференцията, който изрази радостта си от патриаршеската визита – първа след избора и интронизацията на патриарх Даниил в Гърция. В посрещането участваха също така Негово Превъзходителство г-н Антон Марков, генерален консул за България в Солун и Негово Високопреподобие прот. Фотий (Зарзавацакис) – архиерейски надзорник на Солунска св. митрополия.

В Солун, в 17.30 ч. Българският патриарх Даниил бе посрещнат от Негово Високопреосвещенство Солунския митрополит Филотей, който поздравя Предстоятеля на БПЦ

Пред храма на св. Димитър Мироточиви вечерта на 29 септември 2025 г., Солун

– БП и водената от него делегация от името на духовенството и православните християни на Солунска епархия. Двамата проведоха среща, в която бяха изтъкнати добрите взаимоотношения между Българската и Еладската православна църква, както и възможността български ученици и студенти да се обучават в духовните школи на Солун.

Патриарх Даниил проведе среща и с министъра на образованието и религиозните култове на Р Гърция г-жа София Захараки. По време на срещата бяха споделени и изтъкнати добрите взаимоотношения между народите и Православните църкви на Гърция и България. Беше отбелязано и активно сътрудничество между двата народа в най-различни области като поклонническия туризъм и програмите, свързани с обучението на студенти от двете държави. „Гърция традиционно е била средище за обучение на студенти по богословие. Изразяваме нашата благодарност за това, че наши студенти се обучават в гръцки богословски учебни заведения“, каза патриарх Даниил и сподели, че и тази година Българската православна църква е изпратила млади хора, които да се обучават в Солунския и в Атинския университет и да напредват в богословското познание.

На стр. 2-3

Момент от научната конференция в централната ауга на Солунския университет

ПСАЛМОПЕНИЕ

Св. Григорий Доместик – един изтъкнат ученик на св. Йоан Кукузел

На 1 октомври чествахме паметта на преп. Йоан Кукузел и преп. Роман Сладкопевец. Заедно с тях почитаме и един не по-малко достоен, но не толкова известен музикален творец в историята на псалтирното изкуство – св. Григорий Доместик (XIV в.)

Св. Григорий Доместик се е подвизавал като йеромонах във Великата лабра „Св. Атанасий“ на Света гора. Той е съвременник на св. Йоан Кукузел и според някои историографи е бил дори един от учениците на именития Кукузел. (Παπαδόπουλος, Γεώργιος. Ἱστορικὴ ἐπισκόπησις τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, σ. 141.)

В музикалните ръкописи е споменаван и с прозвището *Γαλκὺς* (от гр. ез. – *Сладкогласен*, б. р.), като са известни и случаи, при които в атрибуциите на творбите му, вместо с горните прозвища, Григорий е назоваван *Агиорит*, сиреч *Светогорец*, което откриваме, например, в ръкописа *Дохиар 363* от XVIII в. (λ. 344v) (Στάθης, Γρ. Τὰ χειρόγραφα βυζαντινῆς μουσικῆς, Α', σ. 488) – във връзка с песнопението Τῆς ζωφόρου ἀναστάσεως ἐπώνυμος (Живоноснаго Воскресения тезоимените), писано в прослава на св. Анастасия Узорешителница. Според Г. Пападопулос, както и според проучванията на някои по-късни изследователи (Ἱστορικὴ ἐπισκόπησις τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, σ. 141; Καράς, Σ. Ἰωάννης Μαῖστορ ὁ Κουκουζέλης καὶ ἡ ἐποχὴ τοῦ. Ἀθήναι, 1992, σ. 40-41; Э. П. М. Григорий Гликис. // ПЭ. Т. XII. Москва, 2006, с. 715-716), Григорий е бил наричан още и *Кукузел* от което се съди, че навярно е бил най-изтъкнатият ученик на св. Йоан Кукузел.

На стр. 7

Посещение на Българския патриарх Даниил в Р Гърция по повод 100-годишнината на сп. *Теология*

От стр. 1

На срещата беше обсъден подробно дългогодишният опит на Гърция в преподаването на предмета „Религия – Православие“ като задължителен в системата на средното образование. Двете страни се обединиха около извода, че съвременните предизвикателства не трябва да обезсърчават хората в търсенето на знанията и Бога, както и че общуването е един от начините, чрез които се преодоляват много проблеми.

Своето благословение и пожелание за много бъдещи духовни успехи отпрати Негово Светейшество Българският патриарх Даниил и към протопрезвитер **проф. д-р Атанасий Гикас – декан на Богословския факултет при Солунския университет**, с когото се срещна и беседва по различни теми, свързани с богословското образование.

Негово Светейшество изтъкна, че Богословският факултет на Солунския университет се ползва с голямо доверие сред Поместните православни църкви. От своя страна протопрезвитер Атанасий Гикас изтъкна силните връзки между Богословския факултет на Солунския университет и Богословските факултети в София и във Велико Търново, като сподели за редица мероприятия и дейности, в които преподаватели от двете страни работят съвместно и обменят опит. „Ние сме обединени от изучаването на богословието на нашата обща вяра и това ни помага да задълбочим връзките помежду си“, каза той.

Патриарх Даниил изказа също и своето дълбоко впечатление от добрата работа на богословите в публикуването и превеждането на много от творенията на светите отци на Църквата, както и за тяхната отдаденост на богословската наука. „Дай Боже богословските ни школи да станат още по-привлекателни центрове за нашите деца“, изказа надеждите си патриарх Даниил и допълни, че пред православното богословие днес стоят много предизвикателства, на които то трябва да отговори.

В срещата взеха също така участие ръководителят на Департамент „Теология“ проф. д-р Илия Евангелу - преподавател по история на славянските православни църкви, и ръководителят на Департамент „Социално богословие и християнска култура“ проф. д-р Апостолос Кралидис - преподавател по религиозно и методология на богословското изследване.

На **29 септември** Негово Светейшество патриарх Даниил се срещна с **Негово Всесветейшество Вселенския патриарх Вартоломей**. На срещата бяха обсъдени вековните духовни връзки между Константинополската патриаршия и православния български народ. Бяха изтъкнати изключително добрите отношения между Българската православна църква – Българска Патриаршия и Вселенската Константинополска патриаршия, както и други въпроси от междуправославен характер.

Патриарх Даниил и патриарх Вартоломей се обединиха около голямото значение на богословското образование в съвременната епоха.

Българският патриарх Даниил изрази надеждата си Халкинската богословска школа, която вече 54 години е затворена, да бъде отново открита. Срещна-

та продължи повече от един час и премина в дух на братолюбие и сърдечност. Двамата патриарси си размениха символични подаръци.

По-късно през деня патриарх Даниил проведе среща и с **Атинския архиепископ Йероним**. „Този контакт между Православните църкви е надежда за целия православен свят, защото имаме нужда от общение в тези смутни и несигурни времена, изправени пред толкова много проблеми – войни, глад, смърт на толкова много деца по света“, това подчерта архиепископ Йероним и допълни, че винаги трябва да се насърчава приятелството и братското отношение между отделните Поместни православни църкви.

От своя страна Българският патриарх Даниил сподели своята радост от посещението и изрази впечатленията си от отличната организация на конференцията, както и искреното добро отношение на домакините. Светейшият благодари на архиепископ Йероним за това, че Еладската православна църква отпуска стипендии на студенти, които да се обучават в духовните школи на Гърция: „Благодарим за предоставената възможност. Това е още един повод да засиляме връзките помежду си“. Срещата завърши с пожелание за повече съвместни инициативи и още повече поводи за съвместни съслужения и общение.

Според официалната програма на тържествата в същия ден, 29 септември, се проведе и **кръгла маса за модерните технологии и изкуствения интелект**. На събитието присъстваха Негово Всесветейшество Вселенския патриарх Вартоломей, Албанският архиепископ Йоан, Солунският митрополит Филотей, както и представители на Поместните православни църкви – митрополити, епископи, богослови и общественици.

Учените споделиха пред аудиторията, че сътрудничеството между народите предпазва света от лоши последици. „Глобалните предизвикателства, пред които сме изправени, са значителни. Ако нещата с компютрите и изкуствения интелект се объркат – последиците могат да бъдат катастрофални в световен мащаб. Ето защо трябва да разчитаме на сътрудничеството си един с друг“, каза пред аудиторията проф. Аристотел Тимпас, който преподава история на съвременните технологии в Катедрата по история и философия на Атинския университет. От българска страна в кръглата маса участва проф. д-р Веселин Петров, физик и специалист по философия на науката, преподавател в Института за фундаментални изследвания „Херман Минковски“, Монреал (Канада) и научен сътрудник в Института за философски изследвания на БАН.

Дискусията продължи със споделяне на мнения на поканените учени, както и въпроси от страна на публиката за проблемите и предизвикателствата пред света, в който тепърва изкуственият интелект навлиза в почти всички сфери на живота.

След това в сградата на Солунската концертна зала, в присъствието на Вселенския патриарх Вартоломей, Българския патриарх Даниил, Еладския архиепископ Йероним II, Албанския архиепископ Йоан, президентът на Р Гърция Константинос Тасулас, както и представители на Александрийската, Румънската и Сръбската патриаршия, митрополити, епископи и множество богослови и общественици, бе открита **изложба, посветена на св. Димитрий Солунски** и почитта към него сред балканските страни и народи. В своето послание към събралите се президентът на лужната ни съседка изрази своята радост от това, че

Предстоятелите на петте Поместни православни църкви по време на тържественото откриване на конференцията.

Храм „Св. Димитър Мироточиви“, 29.09.2025 г.

Среща със Солунския митрополит Филотей

покровителят на Солун се слави из всички балкански страни: България, Румъния, Сърбия, Албания и Гърция.

Вселенския патриарх Вартоломей обърна внимание върху това, че изложените фотографии разкриват споделения опит на вярата и почитанието към св. Димитър, които надхвърлят държавните граници и обединяват народите на Балканите около светия великомъченик: „Свети Димитрий не принадлежи само на един град или на една нация, а на цялото Православие“.

Свое обръщение прочете и Еладският архиепископ Йероним, който изрази надеждата си, че тази изложба ще посети и други балкански страни, както и поздравя всички, които са допринесли за нейната реализация.

В своето обръщение Българският патриарх Даниил каза: „Радостни сме, че своя принос към изложбата има и православна България, в която почитта към Солунския светец и чудотворец винаги е била и остава до днес изключително голяма. Събития като това са всякога необходими и навременни, тъй като ни помагат да осъзнаваме в още по-голяма дълбочина нашето единство като Църква Христова, като „съграждани на светите и свои на Бога...“, възрастващи и съзиждащи се заедно „в жилище Божие чрез Духа“ (Еф. 2:19)“.

Откритата изложба представлява десетки фо-

Патриарх Даниил в разговор с Месогейския митрополит г-р Николай - модератор на конференцията

тографии на храмове, манастири, стенописи и икони, посветени на св. Димитър Солунски, които изразяват почитанието, вярата и упованието в неговата усилна към Бога молитва сред всички народи, населяващи Балканския полуостров. В нея са представени и фотографии на икони на св. Димитрий от българските земи.

Вечерта на същия ден в катедралния храм „Св. Димитрий Чудотворец“ се състоя **Кулминацията на тържествата по повод 100-годишнината на списание „Теология“**, която събра заедно петима Предстоятели на Поместни православни църкви – патриарсите: Вселенски Вартоломей и Български Даниил и архиепископите: Кипърски Георгий, Еладски Йероним и Албански Йоан.

Негово Всесветейшество Вселенският патриарх Вартоломей отправи приветствие, в което подчерта целта на богословското образование. Той добави, че свидетелството на Църквата пред света не означава секуларизация и допълни, че пред Църквата днес стоят редица предизвикателства, сред които модерните технологии.

„Човечеството никога преди не е преживявало толкова радикални трансформации в начина си на живот, както това се случва днес“, каза патриарх Вартоломей и допълни, че изкуственият интелект е върхът на технологичните постижения днес, но въпреки това проблемите пред екзистенциалните и социалните предизвикателства като насилието и смъртта продължават да стоят на дневен ред пред човечеството.

„Нашата епоха е измъчвана от изкривяване на религиозното единство, което заплашва мира и сътрудничеството между народите. Един пример е религиозният фундаментализъм, който произтича от страха от бързите промени в съвременния живот“, каза още патриарх Вартоломей.

В своето слово Еладският архиепископ Йероним отбеляза, че е важно, че днес Църквата отваря диалог за технологиите и техния етос. „Човекът не е нито машина, нито продукт. Той е образ Божий. Трябва да помним, че мярката винаги е човекът и че макар технологията да може да промени световната история, тя няма ваияние върху Есхатона (последните неща).“

Вечерта завърши с обща фотография за спомен пред катедралата „Св. Димитър Солунски“.

На следващия ден – **30 септември**, Негово Светейшество Българският патриарх Даниил прочете доклад, посветен на модерните технологии, изкуствения интелект и предизвикателствата пред Църквата, обществото и православно богословие. Патриарх Даниил беше удостоен с особена чест да прочете първия встъпителен доклад по време на първата сесия на Международната научна конференция. Своя доклад той прочете на английски език – един от двата работни езици на конференцията.

В своя доклад на тема: „**Предизвикателствата на технологичното развитие и нашият православен отговор към тях**“, патриарх Даниил каза, че

„въпросът за модерните и постмодерни технологии, на които е посветена настоящата конференция, е изключително актуален и сложен. Качествената разлика между домодерните времена и модерната епоха е в постепенното превръщане на технологията от обект на човека в неговата субстанция, която присъства във всички аспекти на живота му, прониква във всекидневие му, направлява и изменя начина му на живот, създава нови, непознати до днес потребности у хората и води до заличаването или изчезването на стари потребности“. По думите му технологията се е превърнала в толкова широка и всеобхватна категория, че ние вече се затрудняваме да дефинираме какво точно се има предвид под „технология“.

„Постоянната употреба на компютърните технологии и в частност на мобилните телефони, от които днес почти всички вече сме зависими – без авторът на настоящия доклад да изключва самия себе си – накъсват човешкото съзнание, не му позволяват да размишлява съсредоточено, превръщат единния поток на съзнанието в поредица от подкастове, накъсват нишката на човешката мисъл, която работи все по-малко със слова, със Словото, и все повече с образи... При това умът и сърцето изглеждат напълно разлъчени, безвъзвратно откъснати един от друг. Умът мисли в разнородни и постоянно сменящи се образи, безсловесно, а сърцето се превръща в мрачен килер за депресивни чувства“, каза още в своя доклад патриарх Даниил.

В заключение той сподели пред академичната общност, че „не бива да забравяме никога, че колкото и усъвършенствен да е изкуственият интелект, колкото и „ъндейти“ да е преминал, той не може никога и по никакъв начин да придобие онова, което свети апостол Павел нарича „ум Христов“ (1 Кор. 2: 16) – умът, който ние придобиваме като благодатен дар в молитвеното, аскетично, евхаристийно, светотайнствено общение с Христа“.

Събитието продължи с доклади на богослови, юристи, историци и други учени, посветили свои изследвания на проблемите на съвременните технологии. Модератор на първата сесия беше известният в целия православен свят богослов, физик и биоетик **Месогейският митрополит г-р Николай**.

По-късно през деня Българският патриарх Даниил се срещна с генералния секретар на **Интерпарламентарната асамблея за Православие** г-н Максимос Харакопулос и с г-н Костас Магдалис – народни представители в гръцкия парламент, както и с българския депутат г-н Тома Биков, който участва от българска страна в асамблеята. По време на срещата бяха повдигнати редица въпроси, свързани с честваната годишнина и възможността Предстоятелите на Поместните православни църкви да осъществят срещи и да бъдат обсъждани важни въпроси и теми, не само за Балканите, но и за целия свят.

Проведена бе и **среща с г-н Александрос Кацарас – гл. редактор на списание „Теология“**. На нея патриарх Даниил благодари на г-н Кацарас за безупречната организация на събитията, свързани със стогодишнината на ръководеното от него списание „Теология“ и му пожела много бъдещи успехи на научното поприще, като списанието да продължава да бъде трибуна за научно-богословски дебати и разговори, така необходим в нашето съвремие.

Обсъдени бяха редица теми, свързани с бъдещо сътрудничество и организирането на научни форуми и академични срещи и в България. В края на срещата бяха разменени символични подаръци. Негово Светейшество патриарх Даниил подари сребърна икона с лик на св. княз Борис-Михаил Покръстител, а г-н Ка-

царас от своя страна гари на Българския патриарх английското издание на последната книга на приснопамятния Пергамски митрополит акад. Йоан Зюзюлас – „Припомняне на бъдещето. Към една есхатологична онтология“.

В заключителния етап от своето посещение в Солун, по благословението на Негово Всесветейшество Вселенския патриарх Вартоломей, Българският патриарх Даниил посети **ставропигиалния манастир на Вселенската патриаршия – „Св. Дионисий Олимпски“**, намиращ се в полите на планината Олимп край село Литохоро.

В светата обител Предстоятелят на БПЦ – Българска Патриаршия и водената от него делегация беше посрещната с тържествен камбанен звън от Негово Високопреосвещенство митрополита на Кипрос, Катерини и Платамонас Георги, от изгумена на манастира архим. Максим, братята и поклонници. В храма на светата обител беше отслужен кратък молебен с великолепно изпълнени песнопения в чест на Българския патриарх.

В своето слово Негово Светейшество каза, че за него лично е голямо благословение да се поклони пред светите мощи на преподобни Дионисий, както и на още много, просияли пред Бога светии, които се покаят в тази обител. В своето слово-отговор митрополитът на Катерини Георги изрази радостта си от това първо посещение на патриарх Даниил в тази света обител с изключително значение за региона. Познанието на Българския патриарх Даниил с изгумена на светата обител архимандрит Максим е отдавнашно и е свързано с приснопамятния Неврокопски митрополит Натанаил – близък духовен приятел на братството на манастира.

Църковната делегация имаше възможността да посети музея на манастира, както и да се поклони на множество светини, сред които светите мощи на св. Дионисий Олимпски, св. Лазар Четверодневни, св. Николай Чудотворец, св. Георги Победоносец, св. Матрона Хиоска и др. В знак на особено уважение и любов към Предстоятеля на Българската православна църква архимандрит Максим му подари красива икона на преподобни Дионисий Олимпски.

От своя страна Българският патриарх подари на изгумена на манастира архимандритски кръст и икона на св. Климент Охридски с молба цялото братство на светата обител да се моли усърдно за българския народ и за родната ни Църква. С поклонението в ставропигиалната света обител завърши посещението на Българския патриарх Даниил в Гърция, осъществено по лична покана на Светия Синод на Еладската православна църква.

Посещението беше истински повод за братско общуване в Христа и за заглъбочаване на връзките между Предстоятелите и представителите на Поместните православни църкви в контекста на потребното за всички всеправославно свидетелство за единство, братолюбие и архипастирска чувствителност пред големите предизвикателства на нашето съвремие.

Ангел КАРАДАКОВ

Паметна снимка от посещението в ставропигиалния м-р „Св. Дионисий Олимпски“

През настоящата 2025 г. година се навършват 95 години от построяването и освещаването на храма в гробищния парк на столичния квартал Княжево. Заедно с това приключи и реставрацията на иконите на иконостаса, което даде не само абстрактен изглед на иконите, но и стана повод за събиране на информация.

За историята на храма черпим сведения от кратките бележки и история, излезнали под перото на енорийския свещеник **Стефан поп Минев Лазаров**. Струва си да споменем няколко думи за този неуморен труженик на Божията нива. Роден през 1889 г. в с. Драгичево, той получава юридическо образование. Работи преди ръкоположението си като писар в Софийска св. митрополия, а през 1914 г. е ръкоположен за свещеник и първи енорийски свещеник на отделната се от кв. Бояна Княжевска енория. Разгръща многостранна дейност,

Царските икони от иконостаса на гробищния храм „Св. Екатерина“ в кв. Княжево, София

следва в новопоявилия се Богословски факултет през 1923 г. Легационен свещеник в Букурещ, Румъния, от 1932 г. Упокоява се на 6 юни 1963 г.

В периода до 1944 г. гробищата у нас били под грижите на съответните енорийски храмове, в чиито периметър са попадали. От разкази на стари жители на няколко пъти съм срещал споменавания за гробища под техните къщи. Това бележи времето, когато селището е било разделено на пълноцен-

ЦЪРКОВНО ИЗКУСТВО

Гробищен храм „Св. вмчца Екатерина“, Княжево

История и реставрация

ни махали преди да се обединят в едно селище. От местната история научаваме, че две сестри предоставили за гробище два съседни имота и така се е образувал сегашният Княжевски гробищен парк.

За най-отдавна погребан в него човек съществували мемориални паметници сочат 10-те години на XX век. Но достоверен исторически извор твърди, че по това време гробището е било вече функционираща структура. В регистрите за погребения тогава не се отбелязвало мястото на погребението, а номерът на квтанцията. Самите регистри на гробището са изчезнали през 80-те години на миналия век, когато то е преминало под управлението на Общината. Отец Стефан пише, че в него не е имало навес или постройка, където хората да се събират, за да раздават за „Бог да прости“ при лошо време. Самите покойници били опявани на т. нар. *каменна маса*, която представлявала формация от речни камъни, понастоящем бетонирани, така че да се получи височина от 85 см, дължина 270 см и широчина 90 см, завършваща с каменен кръст.

През 1916 г. отец Стефан е член на комисия за проверка на зърнени и други храни в населението. Той използва това обикаляне на цялото село и като повод да събере средства за градеж на Княжевски гробищен храм. Макар всички да откликват на апела, не успяват да

и е автор на плановете на летището и кметството в турската столица Анкара.

За храмът светия е избрана **св. великомъченица Екатерина**, като проява на почит към вече упокоилата се през 1922 г. Екатерина Хакер.

Храмът е еднокорабен, с размери 13 м на 6 м, с площ от 78 м². Изграден е от тухла и гърбения, с поставени на покрива керемиди. Камбанарията с височина 12 м е поставена в западната част над притвора. Има кубе, покрито с медна ламарина. Храмовата постройка е завършена през 1929 г. Осветена е с полагане на антимис на 24 ноември, когато по стар стил се отбелязва паметта на св. Екатерина. Освещаването извършва Знеполският епископ Пасий - викарий на Софийския митрополит Стефан.

За целта в храма е направен скромнен и **импровизиран иконостас, на който обаче са поставени старинни икони**. По онова време храмовете, които са се замесвали, подменяли старите иконостаси с нови, бозамо орнаментирани. Заедно с тях бивали изписвани и нови икони, като старите се предоставяли за ползване в църкви, където е нямало изграден иконостас. В същото време, за придобиването на столичен и европейски вид София се била лишила от храмове като „Св. архангел Михаил“ и „Св. Богородица Пречиста“. Техните икони били прибрани в храм „Св. Неделя“, а

били върнати в „Св. Петка“, а ние ги използвахме през 1929 г. в паракиса „Св. Екатерина“. Царските двери са тожко ценни и старинни. Те са взети от Боянската историческа църква „Св. Пантелеймон“ (Боянската църква, която е паметник на културата в Списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО, с „Св. Николай“, а параклиът на горния етаж е „Св. Пантелеймон“, за който именно става дума тук.), *които след като бяха заменени с нови, стояха неизползвани. Понеже моят баща, прот. Мина Лазаров, беше боянски енорийски свещеник от 1896 до 1932 г., ги отпусна за временно ползване*“ (Из документи под ръка. 1959 г. ик. Стефан поп Минев).

Заедно с тези икони се появяват и две икони с големина наполовина от тази на другите - на св. арх. Михаил и на св. Харалампий. За тях липсват сведения дали са сложени отначало на иконостаса или са добавени по-късно.

Според архивите на НИИХН сградата на храма не е интересна, но иконите от иконостаса са старинни.

За тези иконостасни икони намираме публикации на Мариела Стойкова, уредник в Национална художествена галерия в криптата при храм-паметник „Св. Александър Невски“, която живее в Княжево. През 2003 г. тя публикува статия в *Паметници, Реставрация, Музеи*, озаглавена „Две непубликувани икони на Христо Димитров от Самоков“, като в нея изрично пропуска мястото, където се намират двете икони, взимайки предвид масовото изчезване на старинни икони и артефакти през 90-те години на XX век. Там като **творби на Христо Димитров** са разглеждани основно **иконите на Христос Спасител и Пресв. Богородица Одигитрия**, като и двете са определени като тревненски. Използвани са трудовете на Асен Василев „Български възрожденски майстори“, С. 1965; Никола Мавродинов „Новата българска живопис“, С. 1947; Елена Попова, „Зографът Христо Димитров от Самоков“, С. 2001 и др., като се коригират някои предположения от авторите от предишен период.

Реставрационните дейности на двете икони започнаха през 2018 г. и завършиха през 2024 г. Реставрацията е извършена от Назария Малева, Вили Ценова и Елена Полевметова. Първите две работиха по иконите на Пресв. Богородица и Господ Иисус Христос като тяхна дипломна работа по реставрация в Националната художествена академия.

Назария Малева след дипломирането си през 2021 г. предостави и екземпляр от писмената част от работата

Иконата на Христос Пантократор преди и след реставрацията

Иконата на Пресв. Богородица Одигитрия преди и след реставрацията

Иконите на св. арх. Михаил и на св. Харалампий след реставрацията

си. Тя работи по **иконата на Пресвета Богородица Одигитрия**. Датировка XVIII – XIX в. (според Мариела Стойкова иконата е отпреди 1797 г.), автор - Христо Димитров, размери 108,5/74 см, изпълнена с техника - яйчена темпера. След описанията на термините, изображенията на Пресв. Богородица и творчеството на автора са описани надживописните слоеве и добавки. Основата на иконата е от три дълбоки дъски, съединени с кошащи от леска (с приложени микроскопски снимки). Грунът е от гипс, а използваните пигменти са цинобър, кадмиева червена, кобалтова синя; златото е нанасяно допълнително с четка, а не е основа, свързвателният е яйце. На гърба на иконата има надпис с молив „Тази икона е старинна от XVI век, взета от старата църква „Св. Петка“ от София за църква „Св. пр. Илия“ в Княжево през 1890 г. Пренесена е в църквата „Св. Екатерина“ през 1928 г. Такава има и в църквата на Софийски гробища. Свещ. Асен Минев“.

Иконата е добре реставрирана, а писменната част говори за голямо усърдие. Изказвам благодарност за прилежната работа на Назария Малева.

Другата **икона - на Христос Спасител**, обаче не бе върната навреме и се оказа, че дипломатката е напуснала страната. Благодарение на ръководителя – доц. Стефан Белишки, и на преподавателския корпус, иконата бе завършена и предадена в безупречен вид.

Дверите и иконите на св. арх. Михаил и св. Харалампий са реставрирани от квалифициран реставратор с натрупан опит – Елена Полевметова.

Царските двери се определят, че са от тревненска школа, изработени вероятно от рода Захаријеви (Стойкова, М., *Нови факти за тревненските зографи* в Мотиви. Модел. Подготвителни рисунки. С. 2020).

Иконите на св. арх. Михаил и св. Харалампий също носят своята история. С еднакъв размер от 103/40 см се предполага, че те са стояли заедно на иконостаса в „Св. Петка - стара“.

Иконата на св. архангел Михаил е дело на **зограф Стоян** от София. Той твори в края на XVIII и началото на XIX в. Негови икони са намерени в „Св. Петка - стара“, Перник, Брезник, Тетевен, Чуконец и Пирот. Никола Мавродинов приписва авторството на Христо Димитров, както и на други места се припознава като ранен период на Христо Зограф.

Иконата на св. Харалампий е с характерен фон – със стилизирани гърбета. Серафимът на архиепископския набедренник е забележителен и при икони в храмовете „Св. Петка - стара“ и „Св. Николай Софийски“, които са близки по размер и вероятно са от разрушената църква „Св. Богородица Пречиста“, намирала се някога около катедралния храм „Св. Неделя“. Авторът е **неизвестен зограф** от София, творил в началото на XIX в., вероятно заедно със зограф Стоян, тъй като стиловете са много близки. Творби на този неизвестен по име зограф се намират също в Трънския манастир „Св. арх. Михаил“, в „Св. Петка Самарджийска“ и в Драгалевския манастир.

При реставрацията е изваден оригиналният образ и дава възможност за добавянето му в каталогите и създаване на каталог.

Храмовете в периферията и още повече гробищните не биха могли да се сравняват с изкуството на средновековните църкви. Често подценявани и заради богослужебния им характер – предимно опела и помени, те остават настрана от интереса на изследователите и познавачите на църковното изкуство. Но като става за хранилища за ненужни икони, историята ги превръща в съкровищници на богословската мисъл в образи, където светите икони да се съхраняват за тези, които биха ги оценили.

Иконом **Дилян ЦВЕТКОВ**

Реставрираните царски двери

ЮБИЛЕЙ

Научен форум в столицата по повод три знаменити годишнини

Обзор

на цивилизационния избор на нашия народ, какъвто по същество представяват Покръстването и утвърждаването във вярата на нашия народ и учредяването на светата Църква Христова в средновековната ни държава – два процеса, които са вървели ръка за ръка и с изнамирането и утвърждаването на азбука, писменост и книжовност на нашия роден български език... Наш дъг и наша неотменима задача е да съхраняваме и творчески да развиваме това богато наследство. Нашият Господ Исус Христос има и дава на човеците „думи на вечен живот“ (Иоан 6:68). Тези думи – Божие слово, което „е живо и действено“ и „по-остро от всеки двуостър меч“, защото „прониква до раздяла на душа и дух... и преценява помисли и намерения сърдечни“ (Евр. 4:12) – ние имаме привилегията вече дванадесето столетие да четем, чуваме и възприемаме на своя роден език, в нашата Българска църква.

Вицепрезидентът Илияна Йотова също отправи поздравление, в което заяви, че знаменитите дати „остават не просто затворени в летописа на българската история, а предопределят развитието на България не само през Средновековието, а и до днес – във влиянието на стра-

ната ни и извън нейните географски граници“. Според нея стойността на покръстването ясно е изразена в многобройни жития, в похвални слова, където става синоним на просветлението, а българската дума за образование – просвета, е със същия корен, както и думата светлина. Покръстването е причината да се приемат оцелелите от Великоморавската мисия ученици на светите братя Кирил и Методий в България, да се създаде писменост и книжнина на говоримия на народа език. Това окончателно го консолидира като цяло, гарантира етническата идентичност, става преграда пред асимилаторски и завоевателни претенции.

Доклади изнесоха проф. д-р Павел Павлов, проф. д-р свещеноиконом Иван Иванов, доц. д-р Татяна Илиева, проф. д-р Жоржета Назърска и гл. ас. д-р Светла Шанкалова. Между докладите имаше време за дискусия и задаване на въпроси към лекторите.

*

Припомняме, че чествания по повод знаменитите годишнини имаше и през май т.г., когато във Варненска и Великопреславска епархия бяха отслужени тържествена света Литургия и молебен и също беше организирана научна конференция.

Три от големите годишнини (1160 години от покръстването на българите, 1170 години от създаването на глаголицата и 1140 години от Успението на св. Методий), които отбелязваме през настоящата година, събраха богослови, историци и общественици на научен форум в столицата на 24 септември.

Форумът е част от поредицата събития, посветени на паметните за България годишнини. Негови организатори са: Международната фондация „Св. св. Кирил и Методий“, БПЦ - Българска патриаршия, БАН, Софийският университет „Св. Климент Охридски“ и Съветът на ректорите на висшите училища в България.

Събитието се състоя в зала „Проф. Марин Дринов“ на БАН. При-

състваха Негово Високопреосвещенство Западно- и Средноевропейският митрополит Антоний, вицепрезидентът Илияна Йотова, Румен Петков, председателят на БАН чл.-кор. Евелина Славчева и проф. Стефан Стефанов – президент на Международната фондация „Св. св. Кирил и Методий“.

В началото на форума митрополит Антоний прочете поздравителен адрес на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Даниил, в който се казва:

В годината на толкова много, една от друга по-скъпи и по-значими за църковната и народностната ни памет годишнини, приветстваме и благославяме откриването на още едно интересно събитие, посветено

Вече дванадесет века делото на светите братя Кирил и Методий дава своите плодове

Разговор по повод проведения се научен форум с Негово Високопреосвещенство Западно- и Средноевропейски митрополит Антоний

- Ваше Високопреосвещенство, защо тези годишнини, които през настоящата година отбелязваме са важни за Българската православна църква и България?

- Тези годишнини са важни поради фундаменталното и епохално време на светите равноапостоли Кирил и Методий, на далновидността на свети цар Борис-Михаил, защото именно благодарение на акта на покръстването на българския народ, просвещаването с евангелските истини в момента ние се числим към общото семейство на Православната църква. Немислимо е, че без делото на тези равноапостолни мъже ние днес щяхме да сме част от светото Православие и щяхме да бъдем разпознаваеми днес в християнска Европа. Вярата ни в Христос е дала индентитет от една страна, а от друга го е направила още по-уверен в изграждането на българската държава.

- А днес като общество достатъчно ли добре можем да разберем и оценим важността на тези, случили се преди стотици години, събития и можем ли да съумеем да ги прочетем правилно в

актуалността на днешния ден?

- Това бе задачата и на организираната научна конференция в БАН – да припомним делото на светите братя Кирил и Методий, свети цар Борис-Михаил Покръстител, значението на глаголицата и кирилицата. Естествено, в нашето съвремие, в което хората се лутат в оцеляването, в избора, в самосъхранението, се притъпяват духовните сетива за важното, за непреходното, за вечното. А задачата на Православната ни Църква е да припомним не само на датите, когато се чества паметта на тези равноапостолни мъже, но и чрез такива научни форуми в дълбочина, научно обосновано да се припомним тяхното дело и да се обединяваме около неговата значимост.

Представете си, през IX век, когато комуникациите са били много сложни и разстоянията са били трудно преодолявани, как светите Братя тръгват към една непозната страна. И то не сред свои, а сред чужди отиват да проповядват Слово то Божие по завета на Христос: „Идете и научете всички народи“. Светите Братя са следвали този завет. Отишли са в онези западни земи, проповя-

дали са на местните хора чрез азбуката, която са създали, за да разбират народите в пълнотата Слово то Божие и да растат, и да крепнат духовно.

Така вече дванадесет века тяхното дело дава своите плодове, а ние сме щастливи, че сме част от голямото християнско семейство. Ненапрасно светите братя Кирил и Методий са обявени и от Римокатолическата църква за светци - покровители на Европа. Защото тяхното дело се оценява в цяла Европа и благодарение на тях цяла Европа е християнска.

Ангел КАРАДАКОВ

ПСАЛМОПЕНИЕ

Св. Григорий Доместик – един изтъкнат ученик на св. Йоан Кукузел

От стр. 1

Обстоятелството, че той е изпълнявал послушанието да ръководи един от клиросите в манастирската църква, т. е. изпълнявал е доместическо служение, и най-вече, че се е ползвал с честта да бъде наричан *Гликис* и *Кукузел* – имена, носени от велики музикални творци в историята на псалтикийното изкуство, са ясно свидетелство, че Григорий Доместик е притежавал необикновени певчески способности и че дейността му в църковномузикалното поприще е била високо ценена от певческата общност в онази епоха, а и доста след това.

Най-ранният известен на науката източник, в който името на Григорий Доместик се споменава като авторско означение, е ръкопис *Атина* 2458 от 1336 г. В същия музикален паметник той е наречен *Гликис*, като между другото там се открива и информация за йеромонашеския му сан и за служението му като доместик (Э. П. М. Григорий Гликис, с. 715-716). Някои по-късни извори съдържат още и сведение, че известно време – вероятно преди монашеския му постриг на Атон, той е бил доместик и в храма „Св. Апостоли“ в Константинопол (виж: *Дохиар* 337 – Антологион от 1764 г., л. 144v) („Св. Апостоли“ е една от известните константинополски църкви – днес несъществуваща. Там са били положени мощите на св. апостол Андрей Първозвани, като денят на тяхното полагане, 30 ноември, е определен и за честване на паметта на апостола. Известността на този храм се обяснява и с факта, че в него е бил погребан имп. Юстиниан Първи Велики. Свързан е и с българската културна история – към него е учителствал св. Кирил Славянобългарски.)

Смята се, че Григорий Доместик се е подвизавал на Атон в годините, в които Константинополската патриаршеска катедрa е заемана последователно от патриарсите св. Калист Първи (1350-1353; 1355-1363) и св. Филотей Първи Кокин (1353-1355; 1364-1376).

Като мелотворец и изкусен изпълнител св. Григорий Доместик е вписан в историята на псалтикийното изкуство най-вече с **Богородичната песен „О Тебѣ ра́дуется Благода́тная“**, изпълнявана днес на Василиевата литургия, като задостойник – вместо „Достойно естъ“.

Събитието е станало при изуменството на Яков Приканѧ. По време на св. Литургия в навечерието на Богоявление преп. Григорий Доместик, за голямо учудване на всички присъстващи братя, вместо обичайното песнопение „Достойно естъ“ запял друга Богородична песен – „О тебѣ ра́дуется благода́тная“. Величаещите Божията майка слова на това песнопение се харесали твърде много на духовно възраждащите се слушатели и така, по Божие вдъхновение и намеса във Великата лавра е било положено началото на нова литургийна традиция – на Василиева св. литургия да се пее Григориевата Богородична песен (Μέγας Συναξαριστής. Ὁ Ὅσιος Γρηγόριος ὁ Δομέστικος (<http://www.synaxarion.gr/>)).

Не дълго след случилото се, песнопението е възприето в богослужебна употреба от цялата Православна църква. И днес то е все така неизмен-

Изображение на св. Григорий Доместик от стенописа в притвора на съборната църква на Великата лавра, Атон, изписан редом до този на св. Йоан Кукузел

на част от св. Василиева литургия и се изпълнява десет, девет, или осем пъти в годината, в зависимост от това, дали указанията в църковния устав изискват Василиевата литургия да се отслужи на самите празници Рождество Христово и Богоявление – при тези случаи е положено да се пеят други специални задостойници.

Известно е, че песнопението „О тебѣ ра́дуется благода́тная“ е творба на дивния сред химнографите преп. Йоан Дамаскин, така че заслугата на преп. Григорий Доместик се състои главно в привеждането на това химнотворение в голяма известност чрез поставянето му от него на невми в мелодиката на *осми глас*, а така също и с нечуваното дотогава прекрасно изпълнение.

Всъщност Григорий Доместик е нотирал втората част от това поетическо произведение на преп. Йоан Дамаскин, ще рече – от думите Τὴν γὰρ σὴν μίτραν (Ложесна бо твоа) до края на химничния текст. Мелодията на това песнопение най-вероятно е съществувала столетия преди Григорий Доместик, като той се явява само неин записвач на използваната по негово време музикална писменост. Към това предположение навежда означението „μέλος ἀρχαῖον“ (древное пѣние), което съпътства атрибуцията на песнопението в някои музикални кодекси, какъвто е например ръкопис *Ксенофонт* 189 от 1893 г. (л. 208r). (Στάθης, Γρ. Τὰ ..., В', σ. 150)

Въпросният ръкопис е един от няколкото музикални паметници, в които – към заглавието на песнопението на преп. Григорий Доместик „Ложесна бо твоа“ – е поместена пространна бележка, съобщаваща за съновидение, много сходно с познатото ни от житието на св. Йоан Кукузел, при което **Божията майка е дарила изкусния певец с монета**. Според тази бележка по този начин е бил възнаграден и преп. Григорий Доместик. Същото сведение откриваме отразено и в синаксара за преп. Григорий, поместен в книгата *Синаксаристис* (Συναξαριστής), написана от св. Никодим Светогорец (Νικοδήμιον Ἀγιορίτου, ἀγίου. Συναξαριστής τῶν δώδεκα μνηῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ. Τόμος Α', σ. 203).

В тази връзка е и традиционният стих към синаксара:

Не приемаш номизма сега свише,

О, Григорие. Но слава от Господа.

Друго светогорско предание разказва, че гореспоменатата традиция – за заместването на „Достойно естъ“ с „О тебѣ ра́дуется“ в последованието на Василиевата св. литургия – е била установена с постановление на св. патриарх Калист Първи, издадено по време на неговото първо светителстване (1350-1353). Приемникът му св. Филотей Кокин обаче отменил направеното нововъведение, поради което на Атон възникнали спорове. Възвръщането на „О тебѣ ра́дуется“ в богослужебна употреба е станало при второто светителстване на св. патриарх Калист (1350-1353; 1355-1363) (Э. П. М. Григорий Гликис, с. 715-716).

Композиторската дейност на св. Григорий Доместик е била насочена още и към мелодизиране на хе-

рувимски песни, на причастни, матими и кратими, на множество стихури, панихидни и други псаломови стихове, също както и на полиелейни калофонични стихове (Рабѧ Гѧспода), някои от които носят означението „Глигорици“ (Γληγορίτζη), както е отразено, например, в ръкопис *Кутлумуш* 399 – *Папацикия* от средата на XIV в. (л. 44v). (Στάθης, Γρ. Τὰ χειρόγραφα ..., Γ', σ. 235)

Сред известните творения на преп. Григорий Доместик е и **Богородичният полиелей „Слѡво блага“**, който е бил транскрибиран на съвременна невмена нотация от Хурмузий Хартофилакс (виж: Athen. Bibl. Nat. S. Sepulcri. 704) през 1819 г.

Заслужава да бъде отбелязано още, че, съгласно едно сведение от ръкопис *Св. Павел* 128 – *Матиматарион* от средата на XVIII в. (с. 337), една от стихуриите на св. Григорий Доместик – в чест на св. Василий Велики (на *първи глас*) е била обработена („украсена“ – καλλωπισμός) от св. Йоан Кукузел, което би могло да означава, че последният е живял известно време след Доместика или че просто бележитият музикоучител се е заел да го украси и да усъвършенства творбата на своя ученик.

Като авторско име св. Григорий Доместик е вписан в десетки музикални ръкописи, повечето от които днес се съхраняват в библиотеките на манастирите „Кутлумуш“, „Ксенофонт“, „Дохиар“, „Ивиرون“, „Филотей“ и „Констамонит“. (Э. П. М. Григорий Гликис, с. 715-716)

Мощите на светеца се пазят в манастира „Велика лавра“ на Света Гора – Атон, като паметта му се чества съвместно с паметта на св. Йоан Кукузел – **на 1 октомври**. Като виден атонски подвижник св. Григорий Доместик е споменат и в службата на Всички просияли в постничество Атонски св. отци, чиято памет – според светогорската традиция – е прието да се отбелязва на **Неделя антипасха (Томина неделя)**.

Не следва все пак да бъде пренебрегната и възможността да става дума за две различни личности – Григорий Доместик и Григорий Гликис, осъществили значителна музикална дейност по едно и също време, но на различни места.

Доц. д-р Любомир ИГНАТОВ

АКАДЕМИЧНИ НОВИНИ

Откриване на академичната година в
Пловдивския университет „Св. Паусий Хилендарски“

На **1 октомври** Високопреосвещеният Пловдивски митрополит Николай отслужи молебен за всички учаци и учаци се при откриването на академичната 2025/26 г. на Пловдивския университет „Св. Паусий Хилендарски“.

В съслужение с владиката бяха Преосвещените епископи Белоградчишки Поликарп и Смолянски Висарион – викарии на митрополита, архимандрит Максим – епархийски духовен надзорник, архимандрит Евтимий, ставр. ик. Деян Стоенчев – духовен надзорник при Пловдивска митрополия, прот. Ангел Ангелов – духовен надзорник и протодякон Илиян Александров.

Песнопенията изпълни митрополитският хор „Св. ап. Ерм“ с диригент протопсалт Георги Радев.

На тържествената церемония, която се проведе в Спортната зала на университета, присъстваха зам.-министърът на образованието акад. Николай Витанов, областният управител на Пловдивска област проф. д-р Христина Янчева, ректорът на ПУ проф. Румен Младенов, академичното ръководство на университета, председателят на Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА) проф. Елиза Стефанова, проф. Галин Иванов – ректор на Университета по хранителни технологии, доц. Боряна Иванова – ректор на Аграрния университет, доц. Жан Пехливанов – ректор на АМТИИ, кметът на район „Централен“ г-н Георги Стаменов, директорът на Пловдивския панаир г-н Иван Соколов, преподаватели и студенти.

Архипастирят на Пловдивска епархия се обърна с вдъхновено слово към преподавателите и студентите на Пловдивския университет. Владиката ги благослови и благопожела с радост и удовлетворение да извършват Божието призвание чрез тях да се популяризира доброто знание, вярата и високия морал в нашето съвременно общество.

С приветствия към първокурсниците се обърнаха зам.-министърът акад. Витанов и ректорът на университета проф. Румен Младенов.

Духовното тържество завърши с многолетствие за всички учаци и учаци се, провъзгласено от митрополитския протодякон Илиян Александров.

Пловдивска св. митрополия

Откриване на академичната година в
Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

На празника Покров на Пресвета Богородица Негово Високопреосвещенство Варненският и Великопреславски митрополит Йоан отслужи тържествена света Литургия в академичния параклис „Св. Климент Охридски“ в Богословския факултет на СУ по повод началото на академичната нова учебна година.

Негово Високопреосвещенство съслужи със ст. ик. Стефан Стайков – председател на църк. настоятелство при академичния параклис, ст. ик. Михаил Михайлов, ст. ик. проф. д-р Иван Иванов, протойерей д-р Сава Кокудев, свещ. Христо Асенов – ефимерий на академичния параклис и протодякон Иван Петков. Песнопенията бяха изпълнени от студенти и преподаватели във факултета, водени от доц. д-р Любомир Игнатов.

В края на светата Литургия митрополит Йоан прочете молитва за началото на новата академична година, та Бог да изпрати Своята благодат и да укрепява преподавателите и студентите в Богословския факултет, както и във всички университети и висши богословски школи у нас.

Митрополит Йоан прочете и обръщението на Негово Светейшество Българския патриарх Даниил по повод началото на новата академична година, в което се казва:

За Църквата днешният първи ден на октомври е денят на Богородичния Покров, един от най-обичаните празници на Божията Майка. Със своето толкова ярко свидетелство за нейната на-

истина майчинска, нежна грижа за човешкия род този светъл християнски празник ни подсеца, че в нашия живот ние никога не оставаме сами; че на всяка крачка от своя път ние неизменно пребъдваме в единството на цялата Църква – земна и небесна, и особено под закрилата на тази, която е постигнала най-голямото достъпно за човешките познание и съвършенство. Която изповядваме като Богородица и прославяме като наша небесна Всецарица и любяща майка и застъпница за всички нас. Нека нейните молитви и нейният Покров бъдат с вас и през започващата академична година, както и във всички дни и обстоятелства от живота ви, а пътят ви към познанието и плодовете от вашия труд да бъдат в прослава на Нейния Син и наш Бог, Който е наш Път, Истина и Живот вовеки (срв. Йоан. 14:6).

Варненският и Великопреславски митрополит Йоан също отпрати свое поздравление, като насърчи студентите в научните трудове, както и да усвояват добре преподаваните им знания:

Ние се помолихме за вашия успех. Православната вяра ни учи да бъдем добри човеци. Пожелаваме ви най-напред всички да се научим заедно да живеем с Бога. Съвременният човек е длъжен да бъде образован. Богословският факултет дава прекрасни възможности, за да се получи добро образование. Учете се и с Божията помощ пред вас ще се открият много прекрасни пътища в живота. Господ да ви съхрани невредими.

От своя страна деканът на Богословския факултет доц. д-р Ивайло Найденов изказа искрената си благодарност към Светейшия патриарх и Св. Синод за постоянната духовна грижа и допълни, че плодовете на съработничеството между архипастирите и академичната общност вече се виждат и сподели, че през настоящата година всички места в Богословския факултет са заети от студенти, което е своеобразен успех в популяризирането на богословското образование сред младите хора в страната.

Духовното тържество завърши с многолетствие, а на първокурсниците бяха раздадени студентските им книжки с пожелания Бог да ги укрепи в пътя на знанието и всичко, което научат да бъде за тяхно спасение и вечен живот.

Ангел КАРАДАКОВ

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА
„Църковен вестник“ – 2025 г.

1 година..... 30,00 лв.
6 месеца 15,00 лв.
3 месеца 7,50 лв.
ед. цена..... 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000, ул. „Оборище“ № 4
тел. 02/987-56-11 / в. 245
За абонамент: 02/980 30 16; 02/987-56-11 / в. 128
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Анула Христова

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на *Радослава Костадинова Младенова*, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ: УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58 IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.